

kommun@arjang.se

madelen.alfredsson@arjang.se

nils.johansen@arjang.se

Beslut för grundskola och obligatorisk särskola

efter tillsyn av Töckfors skola
i Årjängs kommun

Tillsyn i Töckfors skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-9

Obligatorisk särskola årskurs 6-9

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Töckfors skola och Årjängs kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid grundskolan i Töckfors skola når inte samtliga elever mål att uppnå i svenska och matematik i årskurs 3 och inte heller i samtliga ämnen i årskurserna 5 och 9. Resultatet år 2010 har försämrats avsevärt jämfört med tidigare år. Skolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete på skolnivå där såväl resultat av kunskapsarbetet som arbete med värdegrunden utvärderas. Ett systematiskt kvalitetsarbete är av vikt för att skolan ska kunna identifiera förbättringsbehov och vidta riktade insatser för att öka måluppfyllelsen.

För grundsärskolans verksamhet saknas systematisk dokumentation som visar elevernas samlade resultat i relation till kursplanernas mål att uppnå. Inom särskolans verksamhet följs resultaten upp på individnivå men eftersom det även när det gäller särskolans verksamhet saknas en övergripande utvärdering av de samlade resultaten är det svårt för skolan att identifiera förbättringsbehov.

Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg,

Telefon: 08-586 080 00,

www.skolinspektionen.se

I hela Årjängs kommun har det förebyggande värdegrundsmaterialet SET (social emotionell träning) köpts in. Vid tillsynsbesöket framkommer dock att det i hög utsträckning varierar om och hur lärarna använder detta material. I de planer mot kränkande behandling skolan har hänvisar man till att SET används förebyggande i hela skolan. Därmed överensstämmer inte arbetet med hur det beskrivs i planerna.

Vid Skolverkets utbildningsinspektion av Töckfors skola år 2006 fick skolan kritik på en mängd punkter. Flera av dessa har åtgärdats och det framkommer också vid Skolinspektionens tillsyn att de två rektorer som nu leder verksamheten har använt sig av det beslut som fattades av Skolverket som ett underlag i utvecklingsarbetet. Dessa rektorer tillträdde sina tjänster 2008. Trots att ett omfattande utvecklingsarbete har genomförts finns det vid Skolinspektionens tillsyn flera områden som skolan måste åtgärda.

Skolinspektionen har i tillsynen av Töckfors skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

Grundskolan

- Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i årskurs 3 i svenska och matematik. I årskurs 5 och årskurs 9 ges inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen. (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte grundskoleförordningens och särskoleförordningens krav. (7 kap. 2 § grundskoleförordningen)
- Rektorn tar inte i tillräcklig omfattning ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas regelbundet. (2 kap. 2 § första stycket skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling och Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, 1-3 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.)
- Rektor arbetar inte i tillräcklig utsträckning för att betygsättningen är likvärdig på skolan. (1 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning)
- Rektorn och lärarna klargör inte i tillräcklig utsträckning mål och krav för eleverna. (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. Rättigheter och skyldigheter)

- Skolans ordningsregler är inte utarbetade under medverkan av företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen)
- Rektorn ser inte till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav. (14 a kap. 6-8 §§ skollagen)
- Studiehandledning på modersmålet ges inte till de elever som har behov av det. (5 kap. 2 § grundskoleförordningen)

Obligatoriska särskolan

- De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte särskoleförordningens krav. (7 kap. 1 § särskoleförordningen)
- Rektorn tar inte ansvar för att grundsärskolans resultat följs upp och utvärderas regelbundet. (2 kap. 2 § första stycket skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling och Lpo 94, 2.8 rektors ansvar, 1-3 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.)
- Särskolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. (14 a kap. 8 § skollagen)
- Det finns brister i det beslutsunderlag som ligger till grund för mottagande av elev i den obligatoriska särskolan. (2 § lagen om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång, 3 kap. 4 och 5 §§ skollagen samt Skolverkets allmänna råd om rutiner för utredning och mottagande i den obligatoriska särskolan SKOLFS 2001:23)

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2-3.

Rektor och Årjängs kommun har ansvar för att Töckfors skolas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Årjängs kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Årjängs kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

Beslutet är fattat utifrån de bestämmelser som gällde vid beslutstillfälle. Uppföljningen av detta beslut kommer dock att ske efter de skolförfattningar som

börjar gälla den 1 juli 2011. Vid bedömningen av vidtagna åtgärder kommer därför hänsyn tas till hur författningarna eventuellt har ändrats.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråden Agneta Wennberg och Elisabeth Fogelberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Anna Wide
undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för grundskolan
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för obligatorisk särskola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Årjängs kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Töcksfors skola den 6 och 7 april 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett kommunbeslut. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits med anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess. I skolinspektionens tillsyn tillämpas grundskoleförordningen (1994:1194) och särskoleförordningen (1995:206).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Töcksfors skola, dels den information som samlats in under besöket. I Töcksfors skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn & granskning](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn%20och%20granskning)).

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Töcksfors skola

Töcksfors skola	Antal elever
Förskoleklass	23
Grundskola	262
Särskola	8

Källa: Uppgifter från skolan

Töcksfors skola är belägen i utkanten av samhället Töcksfors i Årjängs kommun. Det är bara ett par kilometer till gränsen mot Norge från Töcksfors. Utbildningen i skolan omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1-9 samt den obligatoriska särskolan årskurserna 6-9.

I Töcksfors skola organiseras undervisningen i grundskolan i åldershomogena klasser. I särskolan finns två klasser, en för elever mottagna i träningssärskolan och en för elever mottagna i grundsärskolan. Skolans lärare är organiserade i fem arbetslag som arbetar med elever i förskoleklass och fritidshem, årskurserna 1-4, årskurserna 5-6, årskurserna 7-9 samt särskolan.

Vid skolan finns två rektorer. En har ansvaret för förskoleklass samt årskurserna 1-6. Denna rektor har även ansvar för förskolorna i Töcksfors. Den andra rektorn har ansvar för årskurserna 7-9. Denna rektor arbetar deltid vid Töcksfors skola och deltid vid den andra betygssättande skolan i kommunen, Silbodalskolan.

Vid skolan finns ett antal elever som har annat modersmål. De flesta av dessa har norska som modersmål men det finns också elever med andra modersmål än svenska eller norska.

Tillsynsprotokoll för förskoleklass och grundskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och
utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i årskurs 3 i svenska och matematik. I årskurs 5 och årskurs 9 ges inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Enligt de uppgifter rektorerna har skickat in till Skolinspektionen inför tillsynen når drygt 20 procent av eleverna inte mål att uppnå i svenska och i matematik i årskurs 3 år 2010. I årskurs 5 når samma år 18 procent av eleverna inte målen i svenska, 12 procent når inte målen i matematik och 6 procent når inte målen i engelska. Då det är relativt få elever vid skolan ger även ett fåtal elever utslag i statistiken. De nationella ämnesproven i svenska och matematik i årskurs 3 samt i svenska, matematik och engelska i årskurs 5 är ett av de underlag som används för att bedöma elevernas måluppfyllelse. Inte heller vid dessa når samtliga elever kravnivåerna för samtliga delprov. I årskurs 5 finns mål att uppnå även i övriga ämnen än svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska. En sammanställning över elevernas resultat visar att samtliga elever i årskurs 5 når mål att uppnå för dessa övriga ämnen år 2010.

Måluppfyllelsen i årskurs 9 har under år 2008 och 2009 legat över genomsnittet i riket när det gäller genomsnittligt meritvärde och andel elever som varit behöriga till nationellt program vid gymnasieskolan. Offentlig statistik för år 2010 visar dock att skolans resultat då försämrats kraftigt. Detta år är det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 för Töcksfors skola 193 att jämföra med 209 för riket och 197 för kommunen. Andel behöriga till nationellt program vid gymnasieskolan var i Töcksfors 78 procent att jämföra med 88 procent i riket och 85 procent i kommunen.

Det är betydande skillnad på resultaten vid nationella ämnesprov och slutbetyget i ämnet matematik i årskurs 9. År 2010 får 56 procent av eleverna högre slutbetyg än resultat vid nationella ämnesprov i matematik. I svenska är avvikelsen mellan resultaten vid nationella ämnesprov och slutbetyg 22 procent och

i engelska 5 procent. Nationella ämnesprov är en konkretisering av den kunskapssyn som råder i styrdokumentet och är tänkta att vara ett av flera betygsunderlag. Samtal med lärare visar att de inte är medvetna om skillnader i betyg och resultat vid nationella ämnesprov.

Skolan har ett kvalitetsarbete som är baserat på de enskilda arbetslagen, inte på skolan som helhet vilket enligt lärare och rektor gör det svårt att identifiera behov av förbättring på skolenivå. Kunskapsresultaten är inte utvärderade i skolans kvalitetsredovisning och inte heller det samlade resultatet av skolans värdegrundsarbete. Lärarna är medvetna om att skolans resultat försämrats kraftigt år 2010 men uppger att detta inte har varit föremål för någon genomgripande diskussion vid skolan. Lärare som undervisar elever i tidigare årskurser är inte medvetna om resultaten vid de nationella avstämningspunkter i de senare årskurserna som finns vid betygsättning och nationella ämnesprov. Se vidare under huvudområdet Pedagogisk ledning och utveckling av skolan.

Tillsynen visar att åtgärder behövs inom områden som kan ha betydelse för elevernas kunskapsresultat såsom uppföljning och utvärdering av skolans resultat samt studiehandledning till de elever som har rätt till det.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av är av skiftande kvalitet. I några av dem är kopplingen till kursplanernas och läroplanens mål otydlig. Till exempel förekommer omdömen som "engagerad och positiv", "medfött bildsinne" och "kämpar på väl". Av omdömena framgår inte elevernas kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne. Det saknas en beskrivande bedömning som kan ge vägledning till elev och vårdnadshavare var eleven befinner sig i sin utveckling mot målen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering****Bedömning:**

Rektorn tar inte i tillräcklig omfattning ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas regelbundet.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling och Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

1-3 och 3a §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Vid Töcksfors skola upprättas en kvalitetsredovisning där varje arbetslag för sig beskriver och ibland utvärderar sitt eget arbete. I början av kvalitetsredovisningen finns en beskrivning av situationen på skolan. Ett dokumenterat kvalitetsarbete med utgångspunkt i skolans samlade resultat avseende kunskapsresultat i svenska och matematik i årskurs 3 och i samtliga ämnen i årskurs 5 och 9 samt resultat av värdegrundsarbetet saknas. Skolans planer mot kränkande behandling tillika likabehandlingsplan består av flera olika planer, en för varje arbetslag. Detta innebär att vid Töcksfors skola finns fyra stycken planer. Enligt författningarna ska varje verksamhet (såsom förskola, förskoleklass, skolbarnsomsorg, särskola och grundskola) ha en plan mot kränkande behandling. Att Töcksfors skola har flera planer strider inte mot författningarna men kan försvåra arbetet med att planera, följa upp och utvärdera arbetet på skolnivå i syfte att utveckla arbetet och därmed förhindra att trakasserier och kränkande behandling uppstår.

Vid tillsynen av skolan framkommer att lärare för elever i de tidigare årskurserna inte har kännedom om hur det går för eleverna vid de nationella avstämningspunkter i senare årskurser som nationella ämnesprov och betygssättningen är. Det innebär att de resultat eleverna uppnår inte används som ett redskap för att utveckla det pedagogiska arbetet redan i tidiga skolår.

Ett systematiskt kvalitetsarbete som följer upp och analyserar skolans resultat är en förutsättning för att kunna identifiera behov av förbättring och kunna vidta riktade åtgärder för att höja måluppfyllelsen. Såväl lärare som rektor uppger att kvalitetsarbetet och analysen av hur skolan ska arbeta mot ökad

måluppfyllelse spretar mellan de olika arbetslagen och att utvärdering på skolenivå är ett utvecklingsområde samt att den bristande uppföljningen och utvärderingen av resultaten kan vara en av orsakerna till att resultaten sjunkit betydligt år 2010.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Rektor arbetar inte i tillräcklig utsträckning för att betygssättningen är likvärdig på skolan

Författningsstöd:

1 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Motivering

Rektorn skriver i sin verksamhetsredogörelse att fortbildningen under innevarande läsår i hög utsträckning handlat om en likvärdig bedömning och betygssättning. Vid Skolverkets inspektion av Töcksfors skola år 2006 påtalade Skolverket att skolan bör hitta former för att kvalitetssäkra betygen. Skolan har påbörjat en viss samverkan med kommunens andra betygssättande skola, Silbodalskolan i Årjängs tätort. Trots detta uppger lärare att de är osäkra på om betygen vid skolan är likvärdiga med betyg vid andra skolor. Rektor förklarar de försämrade resultaten år 2010 bland annat med att skolan påbörjat arbetet med att garantera betygens likvärdighet och att detta inneburit att lägre betyg än tidigare har satts. Den ovan beskrivna bristande överensstämmelsen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg i matematik har inte varit föremål för diskussion bland lärarna och de känner inte till skillnaden. Nationella ämnesprov sambedöms inte med någon annan skola. Lärarna påtalar att Töcksfors skola är en liten skola vilket innebär att det internt blir få lärare som bedömer och betygssätter i varje ämne att diskutera med. Skolan har alltså ännu bara i begränsad omfattning möjlighet att utanför den egna skolan diskutera bedömningsfrågor och tolkning av betygskriterier i syfte att garantera en rättvis och likvärdig betygssättning.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Rektorn och lärarna klargör inte i tillräcklig utsträckning mål och krav för eleverna

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

Vid samtal med elever, lärare och rektorer framkommer att det varierar mellan lärare och till viss del mellan arbetslag och ämnen i vilken utsträckning elever görs medvetna om vilka mål utbildningen har. Lärare uppger att det inte finns en tydlig strategi på skolan för att arbeta med att ge eleverna förutsättningar för att ha ett ökat inflytande över utbildningens utformning i takt med ökande ålder och mognad. Att ge eleverna kännedom om vart man är på väg (målen för utbildningen) är en viktig förutsättning för att arbeta med elevernas ansvarstagande och inflytande. Såväl rektorer som lärare uppger att skolan behöver utveckla sitt arbete med målstyrning av skolan. Vid samtal med elever, personal och rektorer framkommer det att undervisningen ibland är upplagd så att eleverna ska arbeta med vissa sidor i läroböcker utan att eleverna har fått reda på vad målet med detta arbete är mer än just att läsa in eller arbeta med dessa sidor i boken och sedan redovisa att de kan innehållet i sidorna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Skolans ordningsregler är inte utarbetade under medverkan av företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Författningsstöd:

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen

Motivering:

Ordningsregler ska vara ett levande dokument som fortlöpande ska följas upp och vid behov revideras. Vid Töcksfors skola finns ordningsregler upprättade av rektorerna och som i stort sett är utdrag ur författningarna vad dessa säger om upprätthållande av ordning och studiero. Företrädare för eleverna och de-

ras vårdnadshavare har inte varit delaktiga i upprättande av skolans ordningsregler. I varje klass ska det vid Töcksfors skola också finnas så kallade trivselregler som elever och lärare upprättar tillsammans varje år. Enligt ett flertal elever har dessa regler inte varit föremål för diskussion under innevarande läsår och flera elever känner inte till att de finns. Enligt läroplanen (Lpo 94) ska läraren tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen. Att skolan ska ha gemensamma ordningsregler innebär inte att den inte kan ha kompletterande regler för vad som gäller inom den egna gruppens ram. Men dessa regler utgör i de fall de endast gäller inom den egna gruppen inte skolans ordningsregler. Det är viktigt att eleverna är med och formulerar vad som ska gälla på den egna skolan och att reglerna inte är en gång för alla givna utan att de återkommande tas upp till diskussion. Elevers medverkan ökar också möjligheten att ordningsreglerna ska bli ett levande redskap som alla vid skolan följer. Om det finns olika regler för olika ställen eller grupper i skolan kan det skapa svårigheter för elever och personal att veta vad som gäller i uppkomna situationer.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studier****Bedömning:**

Rektorn ser inte till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6-8 §§ skollagen

Motivering:

För att förstärka det förebyggande arbetet med kränkande behandling fattades för några år sedan ett kommunövergripande beslut att materialet SET (social och emotionell träning) ska användas i kommunens skolor. Programmet är ett förebyggande program mot kränkande behandling. Arbetet ska bland annat bedrivas under schemalagd lektion en gång i veckan. Vid samtal med rektorer, lärare och elever framkommer att arbetet med SET bedrivs på olika sätt av olika lärare, en del lärare har upphört med att använda sig av materialet medan andra använder sig av valda delar av det. De lärare som använder materialet har själva valt vilka delar man ska arbeta med och på vilket sätt. Någon gemensam strategi eller anpassning av det material skolan använder efter en analys av vilka behov som finns i verksamheten har inte gjorts.

Töcksfors skolas likabehandlingsplaner tillika planer mot kränkande behandling motsvarar i delar kraven i författningarna. Dock är det förebyggande och förhindrande arbetet summariskt beskrivet i några av planerna. Till exempel refererar planerna till att skolan använder sig av programmet SET. Vid samtal med lärare och elever framkommer att flera klasser inte använder detta material. Detta innebär att det arbete som beskrivs i planerna inte alltid motsvarar det arbete som bedrivs i verksamheten och att planerna inte är ett aktivt redskap i värdegrundsarbetet. Dessutom saknas i planerna redogörelse för hur föregående års åtgärder genomförts.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Studiehandledning på modersmålet ges inte till de elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Vid Töcksfors skola går elever med annat modersmål än svenska och där modersmålet utgör det dagliga umgängesspråket för eleven. Rektorn och lärare uppger att de elever som behöver studiehandledning på modersmålet inte får detta. En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Med hjälp av studiehandledning på modersmålet ska eleven kunna utveckla sina kunskaper i olika ämnen trots att eleven inte behärskar det svenska språket. När studiehandledning uteblir riskerar eleven att komma efter i sin kunskapsutveckling.

Tillsynsprotokoll för den obligatoriska särskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte särskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 1 § särskoleförordningen

Motivering:

Vid särskolan i Töcksfors skola upprättas studieomdömen som dokumenterar och följer elevernas kunskapsutveckling i de ämnen de undervisas i. Dessa omdömen är av varierande kvalitet. I några av dem är kopplingen till kursplanernas och läroplanens mål otydlig. Till exempel förekommer omdömen som "arbetar bra" och "kommer ihåg mycket" utan att någon vidare koppling till mål för ämnet finns. Det förekommer också omdömen som enbart anger vad eleven tränat på och som inte berör hur elevens kunskapsutveckling gått. Av omdömena framgår således inte alltid elevernas kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att grundsärskolans resultat följs upp och utvärderas regelbundet.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling och Lpo 94, 2.8 rektors ansvar

1-3 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Elevernas kunskapsresultat följs upp på individnivå av de undervisande lärarna. Vid skolan upprättas en kvalitetsredovisning där varje arbetslag för sig beskriver och ibland utvärderar sitt eget arbete. I början av kvalitetsredovisningen finns en beskrivning av situationen på skolan. I denna kvalitetsredovisning finns också målkriterier och riktlinjer för arbetet inom särskolan. Dock saknas uppföljning och utvärdering av de resultat som uppnåtts både avseende kunskapsarbetet samt värdegrundsarbetet inom särskolan.

Ett systematiskt kvalitetsarbete som följer upp och analyserar skolans resultat är en förutsättning för att kunna identifiera behov av förbättring och kunna vidta riktade åtgärder för att höja måloppfyllelsen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studier****Bedömning:**

Särskolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Det finns en likabehandlingsplan tillika plan mot kränkande behandling upprättad för särskolan vid Töcksfors skola.

Denna plan uppfyller till delar kraven i författningarna. Dock är det förebyggande och förhindrande arbetet summariskt beskrivet i planen. I hög utsträckning hänvisar planen till att personalen arbetar med SET (social emotionell träning). Dock anges inte hur eller om detta material anpassats till de lokala behoven vid särskolan i Töcksfors skola. Dessutom saknas i planen redogörelse för hur föregående års åtgärder genomförts.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Rektors beslutsfattande****Bedömning:**

Det finns brister i det beslutsunderlag som ligger till grund för mottagande av elev i den obligatoriska särskolan.

Författningsstöd:

2 § lagen om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång

3 kap. 4 och 5 §§ skollagen

Skolverkets allmänna råd om rutiner för utredning och mottagande i den obligatoriska särskolan (SKOLFS 2001:23)

Motivering:

Enligt 2 § lagen om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång ska barn som inte bedöms kunna nå upp till grundskolans kunskapsmål därför att de är utvecklingsstörda tas emot i särskolan. Av Skolverkets allmänna råd om rutiner för utredning och mottagande i den obligatoriska särskolan framgår bland annat följande. En pedagogisk utredning ska ge svar på om barnet har förutsättningar att nå kunskapsmålen i grundskolan. En psykologutredning ska syfta till att beskriva barnets kognitiva förmåga och en medicinsk utredning ska klargöra medicinska orsaker till barnets svårigheter. Underlaget kan kompletteras med en social utredning.

I Årjängs kommun är beslut om mottagande av elev i den obligatoriska särskolan delegerat till rektorn. Skolinspektionen har granskat tre utredningar som ligger till grund för mottagande av elev i särskolan vid Töcksfors skola. Granskningen visar att medicinsk utredning saknas i alla tre fallen.

Skolinspektionen vill betona betydelsen av att det finns ett tillräckligt bedömningsunderlag när en elev tas emot i särskolan. I förevarande fall saknas en av fyra utredningar som ska finnas med som underlag inför beslut om mottagande i särskolan.

De beslut för mottagande särskola, som Skolinspektionen tagit del av, saknar en hänvisning om rätten att överklaga beslutet hos Skolväsendet överklagandenämnd.

Skolinspektionen bedömer att det brister i det beslutsunderlag som ligger till grund för mottagande av elev i den obligatoriska särskolan.